

IN NOMINE JESU!

לְבָבָל

Sive

ANNUS IN ISRAEL
JUBILÆUS,
DISSERTATIONE PHILOLOGICA
EXPOSITUS,

Quam

Consensu Ampl. Facult. Philos.
Regiae Academiae Aboënsis,

Sub DIRECTIONE,

VIRI CELEBERRIMI

M. DAVIDIS EBNDI
Ling. Orient. Professoris Regii
& Ordinarii,

Sobrie φιλολογίαν censure examinan-
dam modeste sedit,

HERMAN H. ROSS, O-Bothn.

Ad diem 29. Maii Anno 1693, horas, in Au-
ditorio Majori solitis.

Exc. apud Jo. LAURENTI WALLIUM.

In CHRISTO Reverendissime Pater,

DN. JOHANNES
GEZELI,

DOCTOR, PRÆSUL, PRO CANCELLARIE,
Celeberrime, Eminentissime,
Amplissime,
Domine & Mæcenas Magne.

Venerari eqvidem fas es-
set, REVERENDISSIME
DOMINE, gravissima
Tua interpellare ne-
gotia, ni in Clientes eximia pro-
pen-

pensio, honestatis in Cultores singularis comitas, cunctationem veneratione pia junctam, vinceret. En ergo! Eminentissime PRÆSUL, gratissimæ mentis & submissæ significationem, non alio nomine oblatam, quam ut humiliæ sic argumentum observantiaz. Hocce pietatis symbolum, exiguum quamvis & rude, non munusculi oblati pretio, sed offerentis animo pensitato, æqui culturum te MOECENAS Maxime, ingenuè sperat.

REVERENDISSIMÆ PAT:ris TUÆ

Humilius cliens

HERM. Ross,

Maxime Reverende atq; Ampliss: Domine,

DN. JACOBE FLACHSENI,

S.S. Theolog. Doctor, ejusdemque PROFESSOR Primarie Famigeratissime, Ecclesiarum itidem Aboënsium & Numensis Pastor Gravissime, Promotor,
devota veneratione animi, æternum suscipiendo!

Anxia pariter ac ambigua mentem subiit de liberatio, utrum vilissimis hisce lineulis, citra audacie notam, in Max. Rev. Domnii quem tot tantisq; curis Ecclesiasticis ac Academicis gravioribus, districtum novi, conspectum prodirem. Ast reputando inveni ego, qnod muneris, qvo fungeris excellentiam, ampliorem reddere soles, summa humanitate ac benevolentia. Certa igitur spes est, Candida, quem offero Tibi Ampl. DN. tenelli ingenii factum, excipere fronte, serenaq; mente, gravissimi animi indicium admittere digneris. Inter ea quo ad vitales duxero auras manebos

Max. Rev. Tuæ Digni.

Observantissimus

H. R.

וְהָנָה

MEMBRUM PRIMUM.

In signiora sapientiae suae pignora, non uno modo sanctissimus ille in Israël Legislator, JEHOVAH ELOHIM, extare voluit; præprimis, Reipublicæ divinæ, regiminisque Exemplar, populo, sibi peculiariter in peculium selecto, legum Institutione sanctissimarum, sancte exposuit. Quarum e numero **יובל**, annus dispositione divina, obligationis debitoribus asserens immunitatem, servis annuncians libertatem, agrisque quietem adducens. Cujus & qua tempus, ritus, jura, & privilegia Lev. 25. ratio memoratur, Moaica delineatione. Quo ipso certe non suæ modo infinitæ prudentiæ, sed & bonitatis specimina, Judaico commendavit populo. Hujusce anni Jubilæi Israelis Moaici, pro instituti brevitate, solenniora exponere jura,

A

DEO,

DEO, in sui laudem, secundante negotium, occasione celebrati in Regno Sueciæ Festi Jubilæi, animus est.

MEMB. II.

Nominis *Jobel* inquisitionem qua radicis derivationem, videtur tam evidentior ipsarum rerum inde profluens notitia, quam suscepta Philologorum methodus, svadere. In hocce negotio cum variæ exstent Variorum sententiæ, ordine veniunt significandæ: Veritati vero simillima, materiæ substratæ applicata, Script. & intentioni S. Sancti congruens, amplectenda. Deducunt 1. quidam vocem hanc a *Jubhal*, primo instrumentorum, organorū & citharæ inventore, seu Archimusicō, prout id S. S. insinuat Genes. 4. 21. Ast hujus ονομαζλογίας ratio, cum nihil præter consonantium quandam allusionem in se se contineat & soni, suis relicta esto deductoribus. 2. Rabbini μετελήψει quadam heic utuntur *Jobel*, tropice exponentes, imprimis per arietem, sic per cornu ar-

arietinum, hinc ad buccinam, quae festiva
 solennitas initiabatur, denique ad annum
 progrediendo Jubilæū, adducentes pro-
 bationis loco id, quod Ios. 6. v. 3. 4. 5. ha-
 betur, ubi septem buccinarum, in Jeri-
 chuntis expugnatione miraculosè ad-
 hibitarum, inicitur mentio, exponen-
 tes *Zoblim*, ut & præcipue urgentes il-
 lud *Bekeren Zobel*, per cornu arietis ex-
 ponendum esse. Ast frustraneum id
 censemus postulatum, ut ut id animad-
 vertant quoque Versio vulgata Latina,
 Germanica Lutheri, pariter ac Svecana,
 per *Claes Ahrs Bosun* illud reddens.
 Eoque, si quid eis hic expostulatione di-
 gnum videtur, potius lese macerent in
 voce *Keren*. Ex ea forte si obtinuerint
 fuisse buccinasè cornu confeatas; nihilo
 minus hærebit probatio ex vocabulo
Zobel, fuisse arietinas, vel id exponi per
 arietem. Verum potiori jure per buc-
 cinas Jubilæorum, quibus festiva hæc
 solennitas promulgabatur expositione
 amplectimur. Prout & LXX. Inter-
 pretum versio, hac in parte, accuratâ

& commendabili expressione per ἄρθρον,
ἄρθρως σημασίαι, adjectivè per ἐπιτη σείλ-
πυγας ιερὰς, vel identicè σείλπυγα τῆς Ιω-
βαῖλος Loca Lev. 25. Jos 6. 4. 8 illustravit.
Netamen causa excidisse suâ opinemur
Chaldæos, arietis propugnatores, Locū
Exod. 19. 13. sistunt, ubi de majestatica
& prosus terribili DEI, in monte Sinai-
tico, agitur manifestatione, & inter alia
de adductione seu convocatione po-
puli ad montem, per sonitum quendam
productiorem, quoad verba sic: *Bim-
schok Zobel, in producendo Jubilo, seu cum
productum fuerit Jubilum, trahentes
illi ipsi id expositione violenta per cor-
nu arietinum.* Verum, si alias suam non
proderent perversam interpretationem,
certe hic sese in apricum exposuere,
Angelis tribuentes cornua aretina,
quasi vero eis integrum, gloriosam illā,
Sanctissimi DEI revelationem, per mi-
rabiles Angelorum buccinas factam,
interpretari per cornu arietis; qvin i-
mo isti nobiscum unā certiores haud
erunt de instrumento, si quo usi, hac
vice

vice Angeli, qvam detuba novissima Archangeli, in adventu Salvatoris ad glorificationem, cum suis electis glorioſam. Qvin potius vocab. *Jobel* agnoscimus fuifile ante institutionem Anni Jubilæi, adeoqve hie loci exponendum per fonū majesticū buccinæ adducentis; turbam nec tamen vocem hanc *Job.* qvatenus buccinam importat, derivari à *Jobel*, significante annum Jubilæum; verum immediate à radicali vocis significatione, inusitata qvidem in Conjug. Kal; adducendi, reducendi; tamen significationem inferente in Hiphil. Eoꝝ cum hæcce derivati significatio, qvā exponitur per arietem, nullam omnino, qva radicis significationem, habeat convenientiam, imo nec ē Codice Biblico demonstrari potest, non debet alteri, qvæ & cōvenit cum radice, probariqꝫ firmiter e Sacris potest, in nexo & fluxu communis significationis præferrirꝫ qvæ & qvalis, convenientior illa sit deductio, in probatione Thes. palam fiet. Adeoqve sic buccinæ qvidem usum in Jubilæo concedimus, cuius vero materiæ,

riæ; haud facile asseritur; non tamen argenteas fuisse ex descriptione occasione & usus argentearum Num. c. 10 evidenter concluditur. 3. vocis derivationem tuentur maximi nominis Philologi, ut Hottingerus, & Leuld. deducunt. Etiam hanc vocem existimantes a peculiari sono, tum edito per quendam ὀνοματοποιαν. Ast hæc neque sententia sibi constare potis est, qvin potius ὀνοματολογias intimior requirenda est ratio.

MEMB. III.

Recensitis sic aliorum opinionibus, genuina demonstranda venit. Præ supponimus præprimis, hoc nomen ratione Originationis suæ esse Heb. apud quos, maximæ lætitiae audiebat vocabulum, imprimis servis, debitoribus, fundorumque oppignoratoribus. Consensu omnium unanimi ferè Lexicographorum, hujus expressa radix *Iabat* in Bibliois sacris non reperitur; verum in Tertia tantummodo Conjug. Hiphil, *hobil*, adducere, reducere, significans.

Bux.

7

Buxtorfius vocem *Vajabul*, Jud. cap. 19.v.i. in contrarium adducit, sed id nil minus quā probat. Qvia illud præfixum non præteriti radicantis seu litera radicallis, verum Tertiæ personæ, Futuri præformativā, ut positus, cum *Vau*, cuius vis secundum Grammaticos est convertendi significationem futuri in præteriti; præterea respectus, qvē dicit ad vocem præcedentem *vaibiehu*, id sati superqve demonstrat. Manet sic non originem trahere à *jabal*, verū quia consonantes a *bul*, quia punctuationem a *balal* miscuit, commiscuit. &c. quæ non infreqvens S.S. componendi ratio. Licet ergo affinitas in vocibus, non tamen indentitas; adeoqve sic non datur expressa radix.

MEMB. IV.

Juxtaqve hoc prænotare ē re alienum
haud erit, juxta accuratores vocem
hanc in sing. 22. vicibus, quater vero in plurali
in Sacris usū venire; semper cœurrere in statu
absoluto, nunqva formaliter in regimine vel
affixione. 2. Statum istum absolutum vel
esse

esse cum prepositione, ut quinque Levit. 25.
 vel infinitivo, ut Exod. 19. vel cum pronome. *Hi*, seu verbo substantivo, ut
 Lev. 25. v. 10. 11. 12. 15. c. 27. 17. Num. 36. 4. vel
 est cum voce regente. 3. Non regiboc vocab.
 in tota S. sacra nisi vel ab anno ut Jos. 6. v. 5.
 vel a buccina, ut Jos. 6. v. 4. si denique *Jobel*
 construitur cum voce *Schanath*, ut Lev. 25.
 nil nisi annum restitutionis seu reduc-
 tionis significare, cum contradist.
 ipsi anno, adeoque sic formalem ejus-
 dem anni rationem, ipsam videlicet re-
 ductionem, evidentissime inculcat.

MEMB. V.

Hisce prænotatis genuinam vocis o-
 riginationem insinuamus, scilicet
 deduci vocem *Jobel*, toties notatam, a
 verbo in Hiphil *Hobel*, reduxit, quod
 eo anno quilibet in familiam & hære-
 ditatem suam reduceretur: Hanc de-
 ductionem s vadet. In Analogia Gram-
 matica, abjecto imprimis e radice, Cha-
 ractere Conjugationis Hiphil, qui est
 in Litera q illa Essentialis, quæ essentiam
 vocis derivatae ingreditur, *Jod* scilicet,
 quæ

qvæ una ex literis *Heemanticis* e verbis
 nomina efficientibus, habet heic cholem
 cum prima radicalis fuerit 1, termina-
 tio præterea 28 *Hiphil* in *Chireeb* cum ful-
 cro 1 abjicitur, assumto *Tsere* desinentiæ
 loco, Propter *vau* conversivū, qvæ termi-
 natio hic prævalet. 2. Coñoda illa inter-
 pretatio id colligit, nam *Zobel*, reduc̄
 aptissime dici potest, qvia agris quiete
 adducebat, fundorum abalienatores re-
 ducti in possessionem, exspirante credi-
 toris utili dominio, adeoq; ut D. Pfeiff.
 egregiè lingua sibi germana id expri-
 mit, *Zobel* in Israel ein allgemeines
 Wiederbringungs-Jahr erat. 3. De-
 rivationem hanc etiam, Textus Sacri
toruā Phœn & accurata collatio firmat, ubi
 Lev. 25. a v. 10. ad 25. de reversione unius
 cuiusque ad familiam, & reductione posse-
 sionum oppigneratarum enixe S.S. inculcat.
 Hujuscē jam *Zobel* qualemcunque, e cir-
 cumstantiarum serie conflatam, subne-
 etimus descriptionem: Scilicet erat *An-*
nus Sabbaticus magnus, isque quinquagesi-
 mus, perfectum usum fructum & dominium

fundi utile proprietario, immunitatem ab obligatione, debitori, libertatem plenariam, servis, quietem a semente & mense proprietaria agris, publica solennitate intimans ex mandato divino in Republica Iudaæ obligans, hicque immobilium in conservationem, familiarum pariter discretionem mandatus.

MEMB. VI.

Circa temporis supputationem ingenia decertant haud infimi commatis. Heic imprimis genuina apud Hebræos supputandi præsignificanda erit ratio, quæ certe duplex erat; Prior ante exodum gentis Israeliticæ ex Ægypto cœpit, posterior egressum secuta; estq[ue] hæc anni politici seu vulgaris principium & finis, ab æquinoctio autumnali & mense Tisri, respondente nostro Septembri, primordia capiens, qvod mundus eo tempore a Deo conditus crederetur; ob nuitq[ue] hic annus respectu contractus rerum civilium. Alter annus Sacer ac Ecclesiasticus calculum a puncto æquinoctii verni mensq[ue] Nisan, Martio correspondente

nostro, orsus, qvod tunc temporis gens
Hebræorum, manu forti & brachio ex-
tentō e servitute Ægyptiaca educta fue-
rit, cuius præterea usus rebus in Sacris
festorum respectu valuit. Duæ notabi-
liores præprimis qvæstiones, qva tempo-
ris designationem pensandæ, veniunt.

1. Num Jubilæus fuerit Sabbaticus, vel anno
quadragesimo Nono celebratus, vel qvinqva-
gesimo? 2. Si 50 anno, num is in recensione
secunda Jubilæi, sumptus inclusivæ an exclusivæ?
Prioris qvæstionis, qva 49. suscepere
defensionem & patrocinium non infi-
mi cōmatis Chronologi, Scaliger, Peta-
vius, ut & ex reformatis Spanheimius;
Qui Deum, Jubilæos eadem prorsus ratio-
ne instituisse ac Sabbaticos & hebdomades di-
erum existimant: nempe ut quemadmo-
dum septimum quemque diem peculi-
ari qvadam religione consecravit, ita
septimum annum celebrari voluit, ac
denique septimum hebdomadis septi-
mæ, velut hebdomadū clautulam. Præ-
terea qvod ex ea opinione seqvatur, qvæ
qvinqvagesimum annum jubilæis eme-
titur

titur, minus quod credibile esse potest, nimirum duobus annis continua cultura cessatum fuisse, Sabbatico & sequenti Jubilæo: tum illud, post unius, duorum, aut trium annorum semetrem ac messem subinde Sabbaticum & quietum intercessisse. Ast analogia septem hebdomadum annorum adduta nil probationis apportat. nec ille, annonæ caritatis, ex immmediato duorum Sabbaticorum concursu, metus, heic stringit, quippe quem larga DEI promissio anni præcedentis benedictione uberiori, nec non sponte natorum in Sabbatico & Jubileo communio, radicitus excutit & divellit. Adeoque argumentatio eorum tanti non æstimanda, ut expressè loquenti Scripturæ præterri possit.

MEMB. VII.

Lis ad S. Sanctum si, ut debet & decet, componenda reducatur, utique eis, qui 50 afferunt annum, magnopere favet. Pro quo etiam Nos urgemus sequentia. I. Expressa conditoris verba,

nobis Lev. 25. & II. & II. descripta: San-
 ctificabis annum quinquagesimum, & vocabis
 remissionem cunctis habitatoribus terræ, ipse
 est enim Jubileus. Revertetur homo ad
 possessionem, & unusquisque redeat ad pri-
 stinam familiam, quia Jubileus est &
 quinquagesimus. his contradicere aut
 quidquam præferre religio & nefas.
 2. Quia Leges & Jura distincta anni
 Sabbatici & Jobelæi statuit Legislator
 eoqve anni distincti quibus competere
 debent, statuendi, alias frustranea & o-
 tiosa si omnis Sabbaticus pro jubilæo
 supputaretur; 3. Prout, qui alterius jam
 nominatae sententiæ partes fovent, ex
 analogia quadam argumentati sunt, ita
 etiam urgeri pro sententia nostra inti-
 mior Festi Jub. & πεντηκοσῆς natura, po-
 test, Lev. 23. 15. ubi sic: Numerabis ab
 altero die Sabbati, quo attulisti manipulum
 primitiarum, septem hebdomadas plenas, id
 est 49 dies, immediate post complementum
 7. hebd. dies pentecost. Sic & in Jubileis
 septem Schmitæ seu septies septem an-
 norum Sabbata supputanda, proxi-
 mè

mē feqvens consecrandus. 4 Denique Iudæi, apud qvos qvondam iudeia, gloria, Testamenta, legis & hujus constitutio, cultus & promissiones, 50. qvovis anno festum hocce stativum jugiter celebrarunt; ut loquitur eorum Majmonides: Tempore Jobel duo inveniuntur anni sancti, continuo alter alterum sequentes, annus 49. qui inmissionis & Sabbaticus vel qui 50 Jobel dicitur. Et sic assertus 50 est annus.

MEMB. VIII.

Ulterius posterior succedit qvæstio, scilicet quod in inclusive, an exclusive supputatus hic quinquagesimus? Mirum in quantum heic semet exerceant ingenia, ita, ut quid certi hac in parte statuere, sit dubitantis. Nobis, rationes pro utraqve sententia adduxisse, sufficiet. Qui inclusivam tuentur supputationem, necessariam cohærentiam, & Jubilæi ab annis Sabbaticis dependentiam urgent, ita quidem, ut quinquagesimus annus, non a priori Jubilæo, sed rursus a primo Sabbatico numeretur. Idque de eo,

eo, ne ordo Sabbaticorum annorum, vel
Semitah, interrumperetur, qvæ tamen
series numq;am interrumpi potuit. Se-
cundum hanc, ratio Jubilæorum sicha-
bet, qvod Annus Job. secundus in re-
volutione sua esset Nonagesimus No-
nus, rursus hic 99 primus hebdomadis
est, a qvo qvinquagesimus rursum Jobi-
læus est, qvia primo culturæ anno cen-
tesimus est & quadragesimus octavus,
non 150 & sic conseq;enter in cœteris.
Qui pro exclusivo stant numero, ex
Textu Sacro specialem hujus anni ex-
emptionem urgent, ac si insuper hocce
privilegio, ne in reliq;orum recensio-
nē veniret annorū, cum fuerit libertatis,
gauderet. Ex eorum jubilæus in de-
volutione seq;ventierit centesimus; cen-
tesimus vero primus, Sabbaticus pri-
mus. Ita jobilæus secundus non in
qvinquagesimum sed 51 incidet; Ter-
tius in qvinquagesimum secundum.
Quartus in 53. qvod censem adversæ par-
tis defensores, mandato divino aperte
contrariū esse, qvod jubet 49 supputare
& 50

& 50 anno Jobelæum celebrare, non
qvinquagesimo primo, secundo, vel ter-
tio. Ab exclus. supp. statuentibus staro
tamen videtur Moles Maimonides, sic
verba dicens: *Annus Jobel non ascendit a
numero annorum septenario, sed 49. est Sab-
baticus, 50 vero Jobel, 51. initium unde an-
norum septimanæ incipiunt.*

MEMB. IX.

Circa hæc incidit quæstio, de anno
qvodam certo ac definito, a quo
Sabbatici & Jub. supputari primo cœ-
perunt, qvis iste sit? duæ hic opiniones
moventur: alii a primo in terram Ca-
naan ingressu, cæteri a prima agricul-
tura post divisionem facta, numerare
incipiunt. Utraque opinio Scriptura se-
munit, & quidem ex Verbis ipsius Legis:
*Cum veneritis in terram, quam ego dabo vo-
bis, terra sabbatizabit Sabbatum Domino, sex
annis seretis agrum tuum, & sex putabis vi-
neam, septimus autem erit Sabbatum quietis
terrae, Sabbatum Domino, non seres agrum
tuum, neq; vineam putabitis tuam.* Lev.25.v.1.

Ex

Ex verbis talem inferunt conclusionem priores. Dicit Deus, *cum veneritis in terram Sabbatizet ea.* Ergo statim ab ingressu anni incipere debebant, & sic septimus deinceps annus Sabbaticus. At distorte satis legis verba interpretantur, quasi vero, *cum veneritis in terram,* ea verba exponenda de omnium primo ingressu, quin potius Legislator sanctissimus, itidem in verbis perspicuus, seipsum seqventibus explicat, dum dicit; *sex annis seres;* ac sic eorum sententia legitima, qui ab eo tempore quo primum terram suam serere coeperunt, numerum incipiunt. Hæc vero sementis, ante terræ *χρηστιανια* contingere non potuit. Nec enim pro arbitratu cuique licuit, hanc vel aliam sibi terræ partem seligere, sed sortis divisione distributa est. Quæ divisio terræ promissæ, anno ut exhibent accuratiores Chronologi, mundi 2500, septimo vero post transitum siccatai Jordanis & Jerichuntis à Josua expugnationem, facta est. Qvod ex notatione vitæ Ca-

lebi & legationis, Jos. 14. ad exploran-
dam terram, anno secundo post egressum,
mense *Elul*, tempore quo uiae pri-
mum maturescunt, colligere licebit. Qui
tum afferit se fuisse quadraginta annos
natum, cum Moses eum speculatum e-
mitteret, atque a reditu Exploratorum
ad ingressum in terram sanctam præ-
terfluxere 38. ut in transitu Jor-
danis cum fratribus suis annum septua-
gesimum octavum ageret; cum vero
jam partem suæ sortis hæreditariam, si-
bi assignari a Joshua peteret, fatetur sementem
senem 85 annorum, atque sic anni jam
septem transferant a tempore ingressus,
cum κληροχία isthæc instituta fuit; &
quidam ante sementem, vel circa *Nisan*,
tum enim vero simile, terram fuisse di-
visam, ac seqventi *Tisri* excultam. Hic
ergo primus annus hebdomadis, a quo
septimus Sabbaticus: quinquagesimus
Jubilæus primus. Clariss. tamen Leusde-
nius Judæos existimat septem in occu-
patione, totidemque ejus in divisione
tran-

translegisse; adeoq; sic non nisi ab anno
14. in terram sanctam ingressu, primi
fui Iub. supputationem, exortos fuisse.

MEMB. X.

Specialiorem temporis nobis designat
S.S. circumstantiam, mensem sc: *Tisri*.
Duæ unicè *Te Kuphae* anni, Judæis notæ
erant, vernalis nempe & autumnalis:
ad vernalem illam seu mensem *Nisan*
nullo modo reduci potuit; nam sic in
Sabb. tribus, in Iob. vero quatvor
annis, unius proventu anni, vitam tole-
rare debuissent, adeoque sic perdidissent
messem instantis anni; fruges enim in
palæstina non dum ad maturitatem ante
Nisan sunt perductæ; post hoc vero
tempus demeterenon licitū propter re-
ligionem anni. Sit annus 48, a cuius *Ni-
san* cœperit 6 annis hebdomadum hoc
quidem tempore & metere fruges rur-
sumq; circa *Tisri* serere, sequenti vero
messe año 49 non itidē permisſū. Ergo
anno 48 & 49 ex messe quadrag. octavi
vivendum. sed & 50 pariter Iob. defru-

Et u anni 48, usqve ad *Nisan* 51. siquidem propter religionem anni Sabb. nil seri potuit; *Tisri* 49, nec anno Iobilæo ejus qve *Tisri* conferi poterat terra, eoqve nec messis anno 51 secuta; unde ab anno 48, quatvor plenis annis ad 52. una messis sufficere debuit. Commodius ergo statuitur mensis *Tisri* septimus a *Nisan*, primus vero anni civilis Iudai- ci. Specialissima dein circumst. subindi- catur dies iohujus mensis, qvi *Zom Hakki- pyrim* expiationum erat, maximeqve so- lennis, tam ratione universalis jejunii & pœnitentiæ, qvam insignioris con- fluxus populi; qvo non nisi DEO re- conciliati, onere debitove spirit. libera- ti, de paterna gratia, hæreditatisq; in protoplastis amissæ, restitutione certi- simi, sua deinceps, externæ servitutis denunciatione, in fratres, animi cha- ritate spirantis, indicia ac sensa decla- rarent.

MEMB. XI.

Intimationem anni Job. v. 9. sacra pag.
exprimit rotundis verbis: *transire facies bucci-*

buccinam clangoris in omni terra vestra
 Svecus: Tu salt lata blåsa i Basunen
 öfver alt eder Land/ vox in Textu
 habetur Schuphar, cui propriissime Tero-
 ab, clangorem citum conciliumq; fra-
 gorem, qvalis buccinis, expeditione
 bellicauisu venientibus, competit. Hanc,
 intimationem indiviso nexu, solennis
 in portis ac judiciorum collegiis, liber-
 tatis proclamatio, insecura; qva, speciali-
 ratione hic annus reliquis exemptus est,
 qvod & singulari vocabulo, rarioresque
 subeunte significationes Deror innote-
 scere voluit Legisl. sanctiss. Vocab. enim
 hoc non nisi de judaica hac seu figu-
 rante, & spirituali illa ac figurata li-
 bertate, a Salvat. in N. T. captivis Esaj.
 61. v. 1. ebuccinanda; de ungvento pre-
 ciosissimo seu oleo sacro, qvod Mar-
 deror, Myrrha libertatis, h. e. li-
 berte fluentis, Exod. 30. v. 23. dicitur;
 Denique de hirundine Pl. 84. v. 4.
 qvod vaga volandi libertate gaudet,
 usurpatum notatur. Adeoqve
 εμφαλικωτερος est qva indole ac schemittab.

Deut. 15. 1. qvæ remissionem mutui se-
ptimo qvovis anno infert, hæc vero non
tantum dimissionem mutui; sed & debi-
torum, servorum, omniumq; oppigno-
ratorum bonorum, restitutionem, solen-
niter intimatam, importat.

MEMB. XII.

Dignitatem jub. libertatis procla-
mandæ præcipua objecta in suis
privilegiis juribusq;e divinitus conce-
sis, insigniorem nobis reddunt. Privile-
gio *Jub. primo* respexit summè miseri-
cors DEUS, servorum conditionem,
qvorum hic manu missionem injunxit,
non tamen qvorumvis, sed Hebræorum
intra Remp. Israelis natorum, sive
ære alieno obstricti, sive penuria & pau-
pertate compulsi sese vendiderint, qvo-
rum mitior conditio Lev. 25. v. 40.
Deut. 15. 12. erat. præprimis gratum
hocce beneficium resp. subulatorum,
qvibus licet liber egressus anno 7, a-
more tn. conjugum liberorumq;e si
recusaverint, perforanda auris in judi-
cio subulâ, seu longissimæ servitutis in-
dicio

dicio; quod vero isthac servitutis conditio ulterius vim non extenderit, Jub. beneficio agnoscendum, tum enim egredieretur cum liberis suis, & revertetur ad possessionem patrum suorum, suamque propriam cognationem, Lev. 25. v. 48. Ratio istius innuitur: *Mei enim servi sunt, & ego eduxi eos de terra Aegypti, non veneant conditione servorum.* Reliquis vero ex gentilitate emptis, servitutis onus Leolam omnibus diebus vitae suae, sustinendum. Emptores enim jure eos possidebant Hæreditario tanquam rem patrimonialem Lev. 25. v. 46, ad hæredes suos, ac fundos, transmiserunt. Discernens sic inter populum suum & peculium, ac ἀπηλούειντες τῆς πλητέας τῷ Ισραὴλ καὶ ξενὸς τῶν Διδυκῶν τῆς ἱπποχελίας eo scilicet tempore, ut ad Ephesios loq. S. Sanctus cap. 2. 12.

MEMB. XIII.

Privilegium Jubilæorum secundum si-
bi vendicabat terra Israelitica, cui
meffis & sementis concedenda reqvies
ne

ne cultui aut operi subjaceret rustico,
 qva etiam de causa sponte nascentium
 collectio, vinearum putatio, & *ubarum*
separationis ut in textu vocantur, con-
 congregatio, prohibita erat; non tamen ab-
 solute quasi nullo modo, sed conditio-
 natè, non in suos usus, quo sibi retine-
 ant, verum commune sit & publicum,
 non solum horinibus, sed & animan-
 tibus tam domesticis quam agrestibus.
Ex Saphiakergo, qvod terra sponte pro-
 trusit, uberrima messe, in triennium pro-
 missione divina data, qui *præcepturus*
erat benedictioni suæ, anno sexto, quo fructus
ferret trium annorum, vitam sustentabant.
Lev. 25.21. Qvod vero v. 22. dicatur seretis
anno octavo & comedetis veteres fruges usque
nonum; Id capiendum eo sensu, si Sab-
 baticus non habuerit immediate segen-
 tem Jobel, tunc enim qvod anno 8, Men-
 se Octobri in terram conjectum, in Ni-
 san seqventi demetietur, ut ita proven-
 tus anni 6, Sufficiat in nonum, & qui-
 dem ad Festum Tabernaculorum, cir-
 ca quod tempus, fructum anni octavi
 col-

colligere solitum erat. Si vero Sabbaticus
 sequentem habuerit Jobel, neceſſe fuit,
 ut & Sancte promisit DEUS, proveni-
 re quantum ſufficere potuit quatuor
 annis, qvod & tunc intermissio fiat, &
 cefſetur duobus continuis annis Sabb.
 & Iobel. quia hi anni, ratione hujus
 ceſſationis peculiariter convenerunt.
 Posſit igitur quæri, unde falaria ſacerdo-
 tum & Levitarum in anno Sabbatico & jub.
 quo nec primitiæ. nec decimæ nec Theruma a
 Colono dabantur? R. procul dubio lex de
 Siphiak ſponte ex granis, messis tempo-
 re exciduis, pronatum, divina benedi-
 ctione eos concernebat, ut reliquos ter-
 ræ inhabitatores, qvod, ſeparatum tan-
 quam ex communi, ad praefentem vi-
 etum omnibus erat. Alias ni male
 ſacerdotibus suis & Levitis prospectum
 voluiffent, cenfemus, anno ante Sabbatico
 eis peculiarem portionem affignatam,
 inque annos hosce ſacros, ſepofitam, un-
 de vitam tolerarent; Levitis quidem ex de-
 imis Trietericis; Sacerdotibus vero ex Theru-
 ma & Decimis. Secundis.

MEM.

MEMB. XIV.

Privileg. denique Iubilæorum *Tertium*,
 in agrorum, vinearum, fundorumq;
 immobilium plenaria, absq; refusi
 one pretii, restitutio*n*e, egregie cer-
 nitur. Iudæorum contractus emti-
 onis & venditionis, sub conditione re-
 stitutionis in Iubileo formandi semper
 erant; nec res pro deserta potuit haberi,
 id licet venditor ultro concesserit, ita
 ut ne donatione acquisita, perpetui do-
 minii poterant subiere titulum. Verum
 sapientissimus Legislator duplex bene-
 ficium, *Retinutionis & Restitutionis*, in Iubilæ-
 is concedere dignatus. Prius, Vendi-
 tori integrum qvam *primum invenerit*
manus pretium solutionis ut loquitur v.28.
 vel ex constit. Rabbinorum non nisi
 post usus fructus biennii perceptionem.
 ubi etiam voluit DEUS *āvaloyian* qvandā
 & proportionē annorum, à venditione
 transactorū, ipsiusq; usus fructus percep-
 tio, observari & quidē ea de ratione i: ut
 Textus habet qvod, *Frater seu proximus non*
effet defraudandus, contristandus. 2. qvod
Jebo-

*Iehovah Israe lis DEI sincere Timendus. Qui
3 faciet custodientes præcepta etiæ judicia sua
in terra habitare ab eo ullo pavore, eam
gignere fructus suos, quibus vescantur,
usque ad saturitatem, & nullius impetum
formidantes. Qvod vero peculiariter
Dominio utili, seu usus fructus, Emitor
anno Jub. excidat, id ratione firmatur e
versu 15. qvod juxta supputationem frugum
vendiderit & v.16. tempus frugum vendet tibi.
Non tamen lucro suo excidit Emitor, si
res immobilis ab alienata tempore ple-
nitudinis fructuum; biennio trium an-
norū percepit proventum, inq̄ sortis so-
lutionem non computabat nisi bienni-
um. Quid etiam melioratio fundi si quæ
facta, arborum plantatione vel satio-
ne, id ei compensandum. Quæritur vero
cur Israe lis terra, non poterat absolute abali-
enari, ita ut omne jus redimendi proprietatis
præcluderet venditori, usu fructuarioq; plena-
riæ reiproprietatem cederet? Respondet tibi
Dominus, cui jus singularis iuris terræ
illius competebat, Iehovah, i. e. legis tuæ*

v. 23. *Qvia est mea ideoque non vendetur in perpetuum seu peculium.* 2. *Qvia Israēlitæ tanquam gerim advenæ & coloni seu inqvilini & peregrini in ea, & sic non jus alienandi habuere, proprietatem alienam.* Sed potius visum Legis conditori, extinetum iri usum fructum longissimi temporis in Iub. quo quisque in possessionem reverteretur suam. *Qvod vero hodie proprietas, in totum transferri possit venditione, non ambigendum, omnis licet terra etiamnum sit Domini; cum speciale quid obtinuerit in alienatione Terræ Canaan, populo DEI peculiariter promisæ; voluit enim Dominus qui habitatores ejecit pristinos, id singulariter sibi reservatum, ne pro libitu, in confusione tribuum, venalis esset.* Hodiernis venditoribus etiamnum agnoscendum, DEUM esse datorē ac possessorem rerū alienandarum, primarium; se vero dispensatores, adeoq; sic, non in quantum DEI est sed in quantum ipsis possesso concessa se rem, divendere posse.

MEM-

MEMB. XV.

Præ reliqvis immobilibus, peculiari
 P munita privilegio domus intra mu-
 ros urbis constituta, cuius redimendi
 licentiam habuit venditor, donec unus
 impleatur annus: si non redemerit, an-
 ni circulo evoluto, Dominium dire-
 ctum cum utili, emtori consolidatum,
 usqve adeo ut nec in jubilæo exspira-
 ret, verum juxta Textum v. 30, staret
 emtori ingeneraciones ejus, h. e. in
 plenariam Emotoris possessionem cederet, eamq;
 hereditariam, excluso omni jure venditoris.
 Ædificium in suburbio existimat Heb.
 non gaudere eodem jure, licet aliter in
 vitacomuni jam eveniat, ubicū pari pa-
 ſu ambulent. Si vero domus in villa seu
 urbe, mœnibus non cincta extiterit, le-
 quebatur naturam contractuum vendi-
 tionis & Emotionis fundorum, ita, ut in
 casu non præstitæ relutionis ad jub.
 maneret, sub dominio utili, eo vero
 prælente, non demum in medio, vel
 fine, sed principio anni, Usufructuarii
 exspiraret potestas. Levitarum præ-
 ter-

terea ædes in urbe muro cincta, a communi jure prædiorum Urbanorum exemptæ, ita ut semper Levitis non aliis, redimendi jus relictum esset, contra id qvod aliorum civium post anni devolutionem consolidarentur in perpetuum. Si vero non redemptæ sive domus sive Urbs Levitarum, in Jubilæo revertebantur ad Dominos; Rationem legis subjungit Legislator: *Qvia Domus Urbium Levitarum pro possessionibus sunt inter filios Israel.* Suburbana vero eorum seu agri suburbii, ab alienari non potuere, imo ne qvoad Dominium utile locari v. 34. sempiterna erat possessio. Cum facta sit mentio urbium Levitarum qværi potest, *quot habuerint Levites?* Ad qvod responderi distinctè potest ex Cap. 21. Ios. Terræ diribitoris. Ubi dividuntur familiæ, Una erat sacerdotalis; aliæ tres Leviticæ: Caathitis Aaronitis ex familia sacerdotali, sorte contigerunt 13. Urbes cum suburbanis. Reliqvis vero filiorum Caath h. e. Le-

vitis; prime familiæ Leviticæ 10. Secunde fam. seu Geronitis tributæ 13. Tertiæ fam. seu Meraritis ad signatæ urbes 12. Itaq; civitates universæ, in medio possessionis filiorū Israël fuerunt 48, cum sub urbanis suis, singulæ per familias distributæ, ut Levitæ munus suum informandi, eo facilius, qvæsi in medio familiarum existentes, exeqvi possent. Extam largο amploq; Levitarum proventu, Pontificis sui, insatiabilem palliare nituntur auri cupidinem, bestiæ qvi suscepere pere *χάραξις*, non nisi ineptissime, leges judæorum forenses, ad Ecclesiæ N.T. statum, applicantes.

MEMB. XVI.

Leges qvasdam, ad rationem contractuum, eorumq; in Jub. solutionem, absq; pretii refusione, subnectit, S. Sanctus qvæ nec minimi ponderis acqvirunt rationem, in prohibitione usuræ, Lev. 25. isthoc capite, inter jura jub. insertâ. Idcirco, cum legum ilustri-ori explicationi hoc modo non nihil ac-

accedat luminis, sicco, ut ajunt non prætereunda pede, venit qvæstio. Num usuræ in totum sint illicitæ ac damnabiles? Adversa qui insistunt tronte negationem qvæstionis urgentes, Testimonia Sacra coacervant, qvæ usuras & usurarios solenniter sollicitant. Ideoqe resolutioni horum non posse satisfieri, nisi imprimis ὀρουατολογία usuræ in istis locis, expendatur. In qvibus tres præprimis sortitur appellations 1. *Neschek* morsus seu corrosio a rad. *Naschak* qvæ proprie mordere, rodere, corrodere ut Serpens dentibus mordet & rodit Num. 21. vocatur Heb. morsus, qvia teſte, usura hominis substantiā mordet & rodit. 2 *Maschēh* Deut. 15a rad *Naschah* qvæ proprie significat gravare, vel gravamen alicui imponere, irruere in aliquem, ut solent fœneratores, exigen- do credita, qvorum ingenium Christus depingit Matth. 18. 3. *Marbit̄h* & *Tarbit̄h* Lev. 25. multiplicatio e rad. *Rabah* multiplicatus & crevit qvod usuris pecunia crescat. De usuris hisce

nominibus expressis, loquitur in Dictis citatis, a negativam partem tueri-
bus, S. DEI; quæ omnino damnabilis
& illicita, *cum sit lucrum, quod supra for-
tem, propter officium mutuationis, ex pau-
peribus, ob exiguum licet mutuum, tanquam*
debitum exigitur, cum mortu & dam-
no mutuatarii. Præterea ex distinc-
tione objectorum, in dictis pro adversa
parte allegari solitis, intentio S. Sancti
dispaleſcit, quales nimurum intelligat
usuras, ut Exod. 22. loquitur de mu-
tuuo dato haeani afflito, oppresso cui
neschek non imponent. Levit. 25.v.35.36. De
fratre attenuato seu oppreſſo a quo
non tarbitur exigendum. Deut. 23. v. 19.
adhibetur talis locutio: *lo haskik non*
mordebis fratrem usura. In quibus ergo
ad dictum S. S, discriminanda veniunt
objecta. Scil. 1. quidam *extreme pauperes*
sunt, qui planè nil possident, nec quidem
unde vitam tolerent, multo minus quo
reddere possint mutuodanti, usuram. Ab
his nihil sperandum, quin potius ele-
emosynis sunt sublevandi. 2. Quidā sunt

Indigentes, bona exigua possidentes, interim aliquando ère illis est, ad necessariam vitæ sublevationem, pecunia, ita tamen ut eâ, lucro inhiare non gestiant, sed tantum de præsenti sibi prospicere. His itidem plane gratis, sorte repetita, mutuatio fiet, cum nihil isto mutuo, lucrati sint. 3 Quidam sunt opulenti; qui non ob urgentem aliquam necessitatem, sed lucrandi & negotiandi causa, proximi expertunt pecuniam, ab his usura, seu potius commodum e pecunia nostra perceptum, absqve violatione legum & charitatis exigitur. Hæc ergo directa ad quæstionem esse potest responsio, scilicet: Quod usura illa annua ab opulentis, qui rem propriam familiarem dilatant nostrâ pecuniâ, repetita & exacta, non est illicita, sed justa. Id imprimis svadet naturalis æquitas, quæ postulat ne unus commodum, alter merum sentiat incommodum; sed quod ex æquo de eis participent. quod & Apostolico effato 2 Cor 8. v. 13.

con-

confirmatur: ne aliis simus, àveoris remissio
& relaxatio, nobismet ipsis θλίψις, afflictio
& illa ἐξιστημένη. Quid & adjicimus, con-
trarium ex Scripturis probari non pos-
se, ut innotuit. Quæ tamen causa, quod
ab extraneis lucrum mordens exigere
potuerint? Respondent nonnulli quod
id in foro soli, id e. civiliter; non vero
in foro poli, h. e. Theologicè Judæis li-
cuerit: Ast hisce reponit egregie B. Mei-
snerus seqventia: *Moses non fuit tantum
legislator Politicus, sed etiam Propheta Altissimi
& conscientiarum informator: ideoque
quicquid permisit Moses in eo nullus peccavit.*
*Nam Lex Mosis fuit Lex DEI; Quicquid
ergo DEUS permisit, id pro peccato haberii
nequit, sed in ipsis quoque conscientia, polique foro,
pro relicta necessario haberii debet.* Quid potius existimandum id Judæis singula-
ri privilegio, in Cananæos præprimis
indultum, quo etiam jure, gentes illæ,
omniaque eorum bona, Judæis erant
tradita. vel etiam id ex jure talionis
concessum, cum Cananæi, haud quic-
quam Judæis de usura remitterent, hi

par pari retulerunt. Ne tamen extra
oleas vagemur, sit

MEMB. XVII.

Tempus durationis, tam inter Ju-
dæos, qvam ex intentione ferentis
legem, exponendum succedit. Jura Ju-
bilæorum jugiter obſervarunt Israelitæ,
usqve dum Templum prius, igne suc-
censum, a Rege Babylonis Nabuchodo-
nosore, per Nabuzardan principem ex-
ercitus lanionum. Rex Sedechias pari-
ter cum filiis abductus, ut & reliquum
vulgus translatum in Babyloniam, qvo
pœnas impietatis, servitio gravi daret,
relictis de pauperibus terræ vinitoribus
& agricolis, prout historia descripta
fusius reperitur 2. Reg. 25. Ideoque cum
Juda sic translatus de terra sua, avitis
Majorum suorum careret possessioni-
bus & libertate, censemus quoque cum
defectu objectorum, circa qvæ Jub. jura
erant exercenda, desiisse etiam ipsam
reductionem, qvæ *Iobel* est formaliter.
Rabbinorum tamen nonnulli ad superi-
ora referunt tempora cessationem Ju-
bilæ-

bilæorum, scilicet cum regio trans Jordanem, Galilæa quoque & tribus Naph-talis, per Ducem Assyriorū Tiglath Pil-asserum, populo in servitutem abdu-cto, subigeretur, qvò in coloniis Assy-riorum & Medorum, perpetuo servi-tutis jugo premeretur, ut habetur
 2. Reg. 15. Qvicqvid tandem sit, ex qvo non fuit Jubilæus, cessarunt & jura Jub. Fatali dein captivitatis periodo exacta, cum Judæi novis constitutionibus & legibus ornati, Ducibus Elsdra & Nehe-mia, clementia Cyri, qvâ erat erga Ju-dæos, liberali eos favore prosequendo, ad restaurandum cultum divinum prorsus collapsum, patriasque se-des recuperandas, dimitterentur, sole-mnitates Jub. habitæ non fuerunt. Interim, qvamdiu stetit Templū secundum, ut nec servi manumitterentur, nec rerum facta esset immobilium resti-tutio, accurati tamen in suppuga-tione Iubilæorum fuerunt, eâqve de-caulâ, ut eis de Sabbatico, etiam tum celebrando, cum Iub. non poterat, con-

staret; id enim Chronologiæ apud Iudæos svadebat ratio, ut Sabbathum seqveretur Iubilæus; cuius Sabb. nulla haberi potuit notitia, ni & Iubilæi recensio præcesserit.

M E M B . X V I I I .

Ex intentione ferentis, legem notum Est etiam obligare, qvæ obligatio ultra tempora adventus Messiæ seu ~~diop-~~
~~gawow,~~ non extendi potest. Nemini enim Christianorum dubium esse potest, abrogatæ qvin sint constitut. Mosaicæ ceremoniales, qvarum ē numero leges de Iubilæo. Prophetæ enim prædixerunt, antiqvandas esse has ceremonias, ut Ps. 110. v. 4. ubi promissio sistitur Melchisedechi, quo non opus, si Levitici ritus observandi. Heb. 7. 11. 12. Daniel clarrisime dicit Christum *confirmaturum pactum multis, una hebdomade, & in medio hebdomadis cessaturum sacrificium & hostiam.* Adeoque sic Antiqvata, destructa, atque prorsus discussa Politia Iudaica, necesse & leges antiqvari. Qvæ licet à Legislatore tum justissimo, tum O-

mni

mniscentissimo temporum qvorum-
 cunque, ad qvæ extacili, in ferendis hi-
 sce legibus lœse attemperare potuit,
 latæ sunt, tamen is Dominus, earum
 obligationem extendi extra Rempu-
 blicam Israeliticam, non voluit. Ab-
 usum proinde cernimus Iub. ex sedito-
 ne illa rusticana in Germania, tempore
 Lutheri & reformationis A°. 1525. cum
 fundos à reditibus eximere, seqve ipfos
 Politico imperio, qvod servitutis jugum
 existimarent, liberare, conati e plebejis
 homunculi. Nec vera illis Jubilæi innotu-
 it significatio, nec notum, Evangelium po-
 liticas haud abolere constitutiones; cum
 Typus non politicæ extiterit libertatis,
 Iudeorum Jubilæus, sed spiritualis, ut
 mox dicetur. Iura tandem sic leges-
 que, majestatico suo prorsus & ineffa-
 bili divinitatis Sigillo, Rex Regum &
 Dominus Dominantium, prout & id,
 summa in terris imperiorum capita,
 quadantenus adumbrare solent, obsi-
 gnat verbis: *Ani Jehovah Elohe Kem Ego*
Iehovah DEUS Vester.

MEM.

Exposito sic pro modulo ingenii, Jubilæo Iudæorū seu figurante, subindicandus erit Christianorū ut figuratus, in N.T. Jubilæus Evangelicus. Typorum enim ea fere est ratio ut prælente antitypo, evanescant Σκιὰν μελλόντων ἡγεθῶν repræsentans festivitas Jub. Iudæorum, exhibito complemento seu corpore Christo, in suis beneficiis ac legatis spiritualibus, disparuit. Perennis hicce juh. N.T. Evangelicus, non clangore buccinæ corneæ, sed tuba resonante Evangelica, adventu restitutionis nostræ, Domini & autoris Jesu Christi, splendore cœlesti illuxit; qvi peculiariter & ultra sortem, Spiritu unctus lœtitiaæ, ad prædicandum deror, liberationem, schenath razon Laibovab, annum placabilem Domino, Esaj. 61. 2, missus erat. ut & κηρύξας δικαιολόγοις ἀφεσιν, καὶ δόται λαπήρεσσαμένος εἰς ἀφέσιν prout ipse diebus carnis suæ, de se testimonium perhibet Luc. 4.v.18. Qvin per multitudinem militiæ cœlestis, Sabbaticum magnum

gnum, τὴν εἰρήνην ὅποι τῆς γῆς καὶ ἀνθρώπους
 εὐδοκίαν, solenniter intimavit, ebuccina-
 vit. Cujus deinde intimationem, A-
 postolica denunciatione in universum
 mundum, non peculiari populo, sed o-
 mni genti, ut etiamnum, in consumma-
 tionem seculi, ministrorum ope, in-
 clarescre fecit, & perficiet. Objecta
 Jubilæi; N. T. dispiciamus, qvæ non 1.
 politica libertas sed spiritualis & æternæ
 servitudinis manumissio est; cum per
 mortem suam aboleret eum, qui mortis habebat
 imperium h.e. Diabolū, liberosq; redderet eos
 qui metu mortis per omnem vitam, ἐνοχοὶ θνῶν
 δελεῖας. 2. Non æris temporarii, sed spi-
 ritualis chirographi, asserta nobis im-
 munitas plenissima, dum condonaret omnia
 delicta, deleto quod adversus nos erat chiro-
 grapho, idque tollens e medio cruci affixit
 Col.2.14.3. Denique non proprietatis ter-
 renæ, sed ære parentum primorum &
 proprio, amissæ & abalienatæ spiritua-
 lis, juri plenario restitutio; exspoliatos
 dum ostentaret palam Principatus, ac de illis
 per semet ipsum triumpharet, nos ereptos ē
 pote-

potestate tenebrarum, in regnum cœlestē & participationem sanctorum fortis in lumine, enire transposuit. Adeo ut sic liberati, ex postulatione graviori & animosori, ac Iudæorum servi, nostris spiritualibus, qvorum qvondā fuimus sub dominio, Heris per qvam torvis, minari sustineamus: *Ubi tuus, mors, aculeus? ubi tua inferne victoria?* 1. Cor. 15. v. 55. Et hic verius ille Evang. in N. T. tanto pretiosior Iudæorum, qvantis parasangis, terrena & caduca post se relinquunt cœlestia & æterna sanctorum privilegia, existens unicus Jubilæus.

MEMB. XX.

Hinc nemini non inclarescere, imo ut palpari queat, existimamus, in quantum suis Jubilæis Pontificii, à regno tramite discesserint. Qvorum & numerum, cum origine, occasione veri Jubilæi, transcribere lubet. Unanimis Historicorum consensus, Romanorum Jubilæos ad Pontificem Bonifacium IX defert, c' qyo dipterium: *Intravit ut vul-*

pes

pes, regnabit ut Leo mortuus ut canis. Qui
 Anno Salvatoris 1294 papa creatus, an-
 num tunc instantem secularem 1300,
 institutione primi Jubilæi, maxime il-
 lustrem reddidit. Huncce Jub. ex E-
 thnicismo, qva temporis characterem,
 qvibus annus 100 erat secularis, qva
 probabilitate rei nomenqve, ex Judaicæ
 gentis institutis temperatū, in orbē, ut
 qvovis centesimo anno reverteretur,
 introduxit. Jubilæus secundus sub Cle-
 mente vi Anno 1350, jam ad qvinqua-
 gesimum contractus, ob plausibiliorem
 qva temporis, cum Reipubl. Israelis jubi-
 læo, convenientiam, solemniter habitus.
 Anus sacer Tertius, Bonifacii ix tempore,
 Anno 1400, celebratus pro more curiæ
 Romanæ. Præsule Romana in aula
 existente Nicolao V, Anno 1450, Quartus,
 plausu solenni, sacer factus. Simonius
 hæres, Sixtus iv, in annum 25 conjecit,
 adeoque Annus 1475 quintum, Regaliter
 secularis jubilum pompæ vidit. Is ipse
 Pater, humanæ mortalitatis æviqve fol-
 licitans brevitatem, ne tam pretiosus

Ec.

Ecclesiæ, ut ipse putabat, surriperetur
 Thesaurus, eo restrinxit. Alexander
 VI, monstrū ex libidine ad exitium *Italiae*
 conflatum, dæmonique fœdere junctum,
 qvi ipsi annos promisit 18 Papatus, sed
 postea anno II, primum Papæ, deinde
 Veredarii habitu apparens, horam
 mortis imminere dixit; Is, avarus, vo-
 luptatis porcus, diplomata divendebat
Jubilæi, amplissimis cum Indulgentiis,
 adeoque *Iubilæum Romulæ gentis Sextum*, qvo trecenta millia coronatorum
 corrasit, Anno 1500, Solenniter sacrum,
 in orbem redire fecit. Qvæstore aulæ
Latiæ Clemente VII, A.C. 1525. Septimi Pa-
 picolarum *Iubilæi* solemnia, exacta sunt.
 Annus auriferus vere dictus *Oæarus*,
 agnovit qvidem A. 1550 Paulum III.
 auctorem, at hic fatis præventus, nun-
 dinationis reliquit Julio III. lucrum,
 qvi pro more, statim portam affluentibus
 undiqvaque, adaperuit auream. No-
 na *Iubilea festivitas*, Anno 1575. Gregorio
 XIII Sacro Pontifice Romæ, transacta.
Decimum Festum Iub. Anno 1600, Cle-
 mens

mens ille Octavus, consecravit. Urbanus IX, ante Maphæus Barberinus dictus, Undecimum indixit celebrandum Jubilæum A. 1625. Duodecimum pro multo gavit Innocentius X, alias Iohannes Baptista Cardinalis Pamphilus A. 1650, ex quo magnos corrasit Thesauros. Decimus Denique Tertius A. 1675. Romæ Jubilæus fuit. Culibet jam rem altius perpendenti, facilis notitia erit Causarum Iub. impulsivarum; scilicet singulis momentis rite expensis, hæc erit (præsupposito dignitatis Cleri, opum & reddituum respectu, qvi semper inseparabiliter habet) insatiabilis illa, indiesque serpens Clericorum in Papatu avaritia, quætanta ut & munificencia hominum, ne satis expleri possit. Qvod & B. Lutherus in Articulis Smalcaldicis asserit, dum Jubilæum vere auriferum, Jubeljahr / Gulden Jahr appellat; & quidem vere, tunc enim haud gratis venum, bullæ indulgentiaræ, plenæ, plenariæ, plenissimæ exponuntur, Apostolorū Petri Pauli limina visitantur
qui

qvibūs remissionem fieri nugantur pœna
DEO debitæ, in foro pœnitentiario, extra
Sacramentum data, per applicationem satis
factionum, qvæ Thesauro Ecclesiæ continentur
En! Thesaurum non nisi in proprio
mangonum cerebello existentein. Com-
mentum certe vanissimum, inque me-
ritum sufficientissimum Salvatoris
& infinitum, maximè blasphemum.
Heic forte *insperata* illa cum deceptione
conjuncta, in eis qvi dilectionem veri-
tatis non suscepere, sese in cœcis hisce
cœcorum duoribus, exercuerat, de
qva Paulus in Epistola 2. ad Thessal.
2.9. 10. His ſubilæis præterea, tanto ma-
jor adscriptus sanctitatis fucus, qvanto
major est rerum spiritualium distributio
& remiffio, præ temporalium caduca-
rumque confeſſione. Nam devotis hisce
Patribus, non politica libertas, sed spiri-
tualis; non civilis fundoruſ reductio, sed
proprietatis cœlestis; non æris debitive
temporarii, sed æterni peccatorum, vel
heic, vel in purgatorio luendorum fi-
cta splendide remiffio, curæ cordiq̄ esse

vid.

videbatur. Et qvidni p̄nī h̄ste frau-
dibus simplicioribus imponerent? Vi-
deatur tamen 2. Pet. Epist. c. 2. v. 3. Atq̄
tantum de ψευδωνύμως tali Papicolarum
Jubilæo. de qvibus vid. D. Varen. in app.
not. ad Exod. Sincerori in Deum suum
animo, Evangelico Lutherani, pro fa-
late sibi præstita, in Jubilæis, a se, in
gloriam summi rerum Moderatoris,
pie celebratis, grates deposuerunt. Qvo-
rum *primum* anno seculi nostri **xvii**, qvæ
primum seculum Lutheranum & finem
vidit; *alterum*, anno **xxx** in memoriam
Augustanæ confessionis Carolo V. ex-
hibitæ, tranlegerunt; *Tertium* deniq̄ anno
lv. in memoriam pacis religiosæ, in
comitiis Augustanis confirmatæ, solen-
ni plausu, peregerunt.

MEMB. XXI.

Breviori jam linearum ductu, Sveo-
gothicæ gentis memorare Jubilæos,
qvi ἀραιόγειας dici sic possunt, e revisū fu-
it. *Primus* A° celebratus **1621**, sceptræ fau-
sta moderante *Gustavo Adolpho Magno*, qvi
ut Numinis divini cultor erat & gloriæ
eius

ejus assertor, inclitus, clarus, sic & pru-
dentis acumine cautus & circumspetæ,
partes in omnes; præteritorum tem-
porum respiciens facies, qvibus dulcif-
sima patria spissis laborarat tenebris,
veræ pietati a male feriatis Papæ sacri-
ficulis, heic loci inductis; nec non sin-
gularem, paternam, animadvertisens &
providam, DEI Optimi de Politia Re-
gni jam jam tum collapsura, curam, præ-
primis sub sævissima Christierni II. Ty-
ranide, crudeliter minis ac sangvine pa-
trata plurimarū repressione machinarū;
DEO tunc spiritu Roboris Gusti glorio-
fissimæ recordationis Sveciæ Regem,
armante, qui puræ Religionis studiosus,
regnum miserabili omnium supersti-
tione fœdum & inquinatum, pristino
restituit nitori, nec minus de politica li-
bertate sollicitus, hanc qvoqve asser-
tam dedit; præter innumera Patriæ
cumulatè præstita divinitus benefi-
cia, arbitratus pius ille Rex certissima
fore pignora, subditis æternam divinæ
syudentia bonitatis laudem, adeoque
ali-

alienissimum ab animo Christiano tot
tantaqve subticere; ideoqve publico in-
junxit diplomate Regio, Centesimo
isto anno præterlapso, ab insigni tam
Religionis qvam Politiæ reformatione,
annum Jubilæum sive solemnies preca-
tionum dies, videlicet hos tres, 21 Jan.
21 Feb. 21 Martii superioris memora-
ti anni celebrandos, qvos in totum cul-
tui divino consecravit, solennitate qva
par erat festiva, omnes Imperio Sveo-
gothico subjecti, festivo celebrarunt.

Secundum sub Rege CAROLO XI.
Clementissimo, solennem & sacrum
Septentrionalis Ecclesiæ Jubilæum A:
hocce sexcentesimo supra millesimum
nonagesimo tertio, Sveogothico Impe-
riο subjacentes, coram intuiti sunt.
Testati gaudium, die qvo approba-
tione & consensu, religiosa pariter o-
nium ordinum subscriptione, decreta
Concilii Ubsaliensis exoptatum obti-
nuere eventum. Dies illustris! qvo
verbi dogmata sincere adstructa, præter
vel contra currentes sceleratæ, Dæmonis

artes, explosæ. Dies candidus! qvo a Jove Romano stantes, ignavi fuci, Je- busæorum pariter caterva inseqvente, e Svecia disiecti. Dies verè clarus! qvo Calvini posthumæ proles damnata. Dies inqvam lætus! qvo qvicqvid Anabaptici erat furoris, umbris se se con-debat. Septentrioni vero rerum mes-sis ditissima Religio, qvæ verum, e sor-dibus ad sidera monstrat cœli iter, E-vangelii salutifera lux exorta, qvam Christo duce & auspice, prælucente facem Scriptura, animosa Lutheri e-ripiuit virtus, aprico etiamnum osten-dit cœlo. Ideoqve ulteriorem, in Patria ab isthoc concordiæ Ubsal. die, Evan-gelii successum perpendens felicem, Sacratissima Regia Majest. edicto Pu-blico & Regio integra ad preces & supplicationem pectora, non eam tan-tam qvam privata singulorum æmula-tur pietas, sed publicam eamqve solen-norem, Dominica Esto mihi, seu 26 Feb. hujusce anni, pie cxegit. Ecclesia an-tehac luctans, inconcussa tamen qvæ mansit

mansit, firmataqve, pio successu in ve-
 nerabile verbi munus gaudia solvebat
 ovans; qvam & candidiorem, Sacratiss.
 Reg. Majest. Ecclesiæ Lætitiem red-
 didit, dum Clementissime, in Ecclesiæ
 incrementum & ædificationem, qvibus,
 supremo in Theologia honore cinge-
 retur caput, indulgeret. Publica re-
 rum facies, qvod tam eximum Gra-
 tiæ Divinæ Thesaurum, ejus scilicet sa-
 lutiferum verbum; qvod caros patriæ
 limites, qvod Natalia terræ viscera; sub
 Rege Piissimo, in pace servarit, læto
 pariter triumphabat pectori. Musa-
 rum sacraria ut & qvibus sacer Pro-
 fessorum honos, in florem culturæ di-
 vinæ, pariter Jubila sonabant læta. O-
 mnium, qvi Sveciæ bene cupiunt qvis
 gaudia censem? Solvamus votum, sic Ju-
 bilæos transigere in terris, qvo tandem
 post somnia mortis, in vita beatiori, non
 finienda gaudia, in Piissimæ sodalitatis
 ordine, e Sabbato in Sabbathum
 multiplicemus Jubila!!!

